

Nr 67

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1959/60, i vad avser handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Statens allmänna fastighetsfond

1:o) **Förrådsbyggnad vid statens hantverksinstitut.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t beträffande kapitalbudgeten (bilaga 31, punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

Då den nuvarande bristen på lokaler för uppställning av undervisningsmateriel m. m. hindrar den löpande kursverksamheten och dessutom föranleder merkostnader genom ständiga omflyttningar, anser departementschefen sig böra i rationaliseringssyfte tillstyrka den i petitaskrivelsen föreslagna förrådsbyggnaden. Denna har kostnadsberäknats till 300 000 kronor. Departementschefen utgår därvid ifrån att möjligheterna till kostnadsbesparingar noggrant beaktas vid såväl planeringen som utförandet av nu ifrågavarande byggnad. — Med ombyggnad av institutets restaurant bör tills vidare anstå.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Förrådsbyggnad vid statens hantverksinstitut* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

2:o) **Vissa byggnadsarbeten vid institutet för konserveringsforskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 2 och 3), innebärande anvisning till vissa kompletterings- och omändringsarbeten, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten vid institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 71 100 kronor.

3:o) **Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 4) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 1 300 000 kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 63 i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 10 hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 1 300 000 kronor.

4:o) **Om- och tillbyggnad vid statens skeppsprovningsanstalt.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 4—7) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 290 000 kronor.

Det är angeläget, att skeppsprovningsanstalten får tillgång till en lokal, där arbeten av hemlig natur kan utföras under ur sekretessynpunkt betryggande former. Departementschefen tillstyrker, att den av anstalten föreslagna om- och tillbyggnaden för detta ändamål kommer till stånd under nästa budgetår. I samband därmed bör också de begärda kontorsutrymmena få anordnas. Medelsbehovet beräknas till sammanlagt 290 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,
att riksdagen må till *Om- och tillbyggnad vid statens skeppsprovningsanstalt* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 290 000 kronor.

Statens utlåningsfonder

5:o) **Fonden för lån till företagareföreningar m. fl.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, s. 7 och 8) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 6 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 000 000 kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 50 i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 10 hemställer utskottet,
att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 263 och II: 326, såvitt nu är i fråga, till *Fonden för lån till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 6 000 000 kronor.

6:o) **Statens lånefond för den mindre skeppsfarten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 8) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 000 000 kronor.

Lånenämnden för den mindre skeppsfarten hemställer, att till fonden för nästa budgetår anvisas ett anslag av 4 000 000 kronor.

Departementschefen förordar, att lånefonden för budgetåret 1959/60 förstärkes med 3 milj. kronor, eller samma belopp som anvisats för innevarande budgetår.

Utskottet tillstyrker den av Kungl. Maj:t förordade medelsanvisningen. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att riksdagen nyligen på tilläggsstat II för budgetåret 1958/59 till Statens lånefond för den mindre skeppsfarten anvisat ett investeringsanslag av 17 500 000 kronor. Denna förstärkning av fonden — som i det närmaste innebär en fördubbling av dess kapitaltillgångar — har skett för att genom förbättrade utlåningsmöjligheter öka arbetstillgången vid de mindre och medelstora varven, vilka hårt drabbats av avmattningen i det allmänna konjunkturläget. Långivningen av ifrågakärande medel skall ske på grundval av främst arbetsmarknadspolitiska överväganden. Det har emellertid förutsatts, att de successivt inflytande amorteringarna skola få användas i den normala låneverksamheten. Härigenom torde — såsom departementschefen framhållit vid sin anmälan av ifrågakärande anslagsärende — behovet av nya kapitaltillskott framdeles minska.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens lånefond för den mindre skeppsfarten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

7:o) *Sjöfartsverkets båtlånefond*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 8—11) att till ifrågakärande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 750 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 500 000 kronor.

Sjöfartsstyrelsen hemställer, att anslaget för nästa budgetår upptages med 2 000 000 kronor.

Då medelsbehovet för underhåll och förnyelse av lotsbåtmaterielen otvivelaktigt är betydande, har departementschefen ansett sig böra tillstyrka en anslagshöjning, som med hänsyn till det statsfinansiella läget dock bör begränsas till 250 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Sjöfartsverkets båtlånefond* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 750 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd

8:o) **Lån till Aktiebolaget Atomenergi.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, s. 11) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 47 i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 10 hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kronor.

9:o) **Lån till Aktiebolaget Oljetransit.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9, s. 11 och 12) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 6 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 000 000 kronor.

Aktiebolaget Oljetransit hemställer, att för planenlig utbyggnad av oljelagringsanläggningen vid Trondheimsfjorden för budgetåret 1959/60 anvisas ett investeringsanslag av 7 400 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att av hittills såsom investeringsanslag anvisade medel fanns ännu den 30 juni 1958 en behållning å nära 2 milj. kronor, sammanhängande med att vissa arbeten till följd av oförutsedda besvärliga bottenförhållanden blivit försenade. Under hand har meddelats att tidsförlusten icke kan inhämtas under innevarande budgetår. Anslaget för budgetåret 1959/60 kan härigenom begränsas till 6 milj. kronor, vilket är 1,4 milj. kronor mindre än enligt ursprungliga planerna, men 1 milj. kronor mera än innevarande års anslag.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Lån till Aktiebolaget Oljetransit* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 6 000 000 kronor.

10:o) **Lån till utbyggnad av oljelagringen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10, s. 12 och 13) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 72 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 72 000 000 kronor.

Efter förslag av Kungl. Maj:t godkände 1957 års riksdag riktlinjer för beredskapslagring av olja. De fastställda riktlinjerna innefattar ett program för ökad lagring av mineraloljor under femårsperioden 1958—1962. Vad beträffar finansieringen av lagerprogrammet har förutsatts, att staten skall bidra till kostnaderna för lagerutbyggnaden med sammanlagt omkring

360 milj. kronor. Nämnade bidrag, till vilka medel anvisas under förevarande anslag, utgår till vissa oljelagringspliktiga i form av ränte- och amorteringsfria lån, som successivt skall avskrivas under en tid av tjugo år.

Å anslaget har hittills anvisats 108 milj. kronor, varav 36 milj. kronor å tilläggsstat för budgetåret 1957/58 och 72 milj. kronor för innevarande budgetår.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap hemställer, att anslaget för nästa budgetår upptages med 72 000 000 kronor, vilket belopp erfordras för fortsättande av lagerbyggnaden i takt med det av riksdagen godkända programmet.

Utskottet tillstyrker, att medel i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisas för nästa budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Lån till utbyggnad av oljelagringen* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 72 000 000 kronor.

Fonden för förslag till statsverket

11:o) **Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12, s. 13—16) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 000 000 kronor.

De ännu pågående omfattande undersökningarna inom Adakfältet har givit vid handen, att fortsatt gruvdrift inom området måste anses med nuvarande utgångspunkter vara för staten lönsam. Mot bakgrunden härav har också träffats nytt avtal med Bolidenbolaget om fortsatt legodrift under hela 1960-talet.

Kommerskollegiets planer för de fortsatta arbetena kan departementschefen ansluta sig till och tillstyrker alltså förbättring av uppfodringsanläggningarna och upprustning av anrikningsverket. Kostnaderna härför beräknas till sammanlagt 6,5 milj. kronor, vilket belopp avsevärt understiger kostnaderna enligt ett tidigare övervägt alternativ, innebärande bl. a. ett nytt anrikningsverk.

I fråga om det för nästa budgetår till driftkostnader och investeringar erforderliga anlagsbeloppet har det, enligt vad under hand inhämtats, visat sig möjligt att utan allvarligt hinder för de löpande arbetena begränsa medelstillskottet till 4 milj. kronor, och departementschefen föreslår att detta belopp uppföres å riksstaten för budgetåret 1959/60.

År 1955 anvisade riksdagen ur förevarande anslag ett belopp av 75 000 kronor såsom bidrag till uppförande av lokaler för gymnastik och idrott

m. m. vid Folkets hus i Adakgruvans samhälle. Kommerskollegium har i skrivelse anmält, att en tillfredsställande lösning av lokalfrågan visat sig skola draga betydligt större kostnader än som ursprungligen förutsågs. Ifrågavarande medel föreslås nu i stället användas för anläggande av fritidsområde m. m. Enligt departementschefen torde, därest riksdagen ej har något att erinra däremot, anslaget få användas på det sätt kollegium föreslagit.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning och har i likhet med departementschefen icke något att erinra mot att det av 1955 års riksdag anvisade beloppet av 75 000 kronor för uppförande av gymnastikbyggnad m. m. vid Folkets hus i Adakgruvans samhälle i stället får användas på det sätt kommerskollegium nu förordat.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Diverse kapitalfonder

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond

12:o) **Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13, s. 17 och 18) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 1 325 000 kronor.

För anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning m. m. har hittills anvisats investeringsanslag å sammanlagt 35 215 000 kronor, därav för innevarande budgetår 3 000 000 kronor. Av den sammanlagda investeringen hänför sig 25 915 000 kronor till en civil del av anläggningen och ett i anslutning därtill uppfört bombskyddat lagerrum för torrgods m. m. samt 9 300 000 kronor till en militär del.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap räknar med ett ytterligare medelsbehov för den civila delen av anläggningen om 425 000 kronor och för den militära delen om 900 000 kronor.

Utskottet finner sig böra godtaga den verkställda beräkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 1 325 000 kronor.

13:o) **Anordnande av ytterligare en bombsäker oljelagringsanläggning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14, s. 18 och 19) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 5 500 000 kronor.

För detta ändamål har såsom investeringsanslag hittills anvisats sammanlagt 17,4 milj. kronor, därav för innevarande budgetår 4 000 000 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap beräknade i petita för innevarande budgetår de totala kostnaderna för förevarande anläggning till 19 300 000 kronor. Arbetena har nu framskridit så långt, att anläggningen kan beräknas bli färdig under hösten 1959. Sedan samtliga sprängningsarbeten numera avslutats, kan den slutliga kostnaden för anläggningen beräknas till 22 900 000 kronor. I detta belopp ingår även kostnaderna för kompletteringar och tekniska förbättringar, som funnits nödvändiga för att höja säkerheten mot explosionsolyckor och katastroftillbud enligt senaste rön.

För slutförande av anläggningsarbetena erfordras sålunda ytterligare medelsanvisning med (22 900 000 — 17 400 000 =) 5 500 000 kronor.

Utskottet tillstyrker, att för ifrågavarande ändamål medel i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisas för nästa budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Anordnande av ytterligare en bombsäker oljelagringsanläggning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 5 500 000 kronor.

Uppskjuten fråga

14:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om Kungl. Maj:ts under *punkten 11* framställda förslag rörande Aktieteckning i Aktieföretaget Statens skogsindustrier, vilket utskottet härmed får för riksdagen anmäla.

Stockholm den 21 april 1959

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 68.